І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го СЕРПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 24, 1965 No. 155. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 23 серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ 21-го СЕРПНЯ ПОСТАВИВ ВЕТО ПРОТИ ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО ВІЙСЬКОВІ БУДІВЛІ, називаючи його „противним" Конституції. В окремому зверненні до Конґресу Президент назвав деякі пункти цього проєкту про схвалення $1,700,000,000 на військові будівлі такими, які порушують рівновагу між виконною і законодатною частинами уряду, і тому він не може підписати цього законопроєкту. Цього самого дня Президент підписав закон про збільшення платні 2,500,000 військовикам, що коштуватиме державну скарбницю один більйон долярів.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ЗБИРАЮТЬ ЦЬОГО РОКУ П'ЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ НА ПАРТІЙНІ ЦІЛІ — так заявив новий голова фінансового партійного комітету генерал Лушіюс Д. Клей на прийнятті на фармі колишнього президента Айзенгавера в Ґеттисбурґу, Па. В цьому прийнятті взяло участь понад 200 осіб членів партійного комітету та жертводавців, які склали на партійні цілі по 1000 дол. або й більше. 14-го жовтня на 75-річчя з дня народження Айзенгавера мають влаштувати в 50-ох місцях прийняття, вступ на які має становити по 100 дол. Цього року в сімох місяцях зібрано на партійний фонд 2,800,000 дол., в тому були пожертви 967,000 осіб, які жертвували по 10 долярів.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ВЖЕ ЗМОБІЛІЗУВАВ 85 КОРАБЛІВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ФЛЬОТИ, а в найближчому часі для потреб оборони працюватимуть 200 кораблів цієї фльоти. Є це найбільша мобілізація торговельних кораблів під час миру. Про це говорив в Палаті конґресмен республіканець Вілліям Мейллієрд, член Палатної Комісії Торговельної Фльоти і Рибальства. Він вказував на те, що треба було вчасніше подбати про те, щоб резервові кораблі були приведені до такого стану, щоб ними можна було послуговуватися на випадок потреби, бо тепер немає місця в корабельнях на одночасну направу кораблів.

В КАНАДІ ГОВОРЯТЬ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВИБОРІВ В ЛИСТОПАДІ ЦЬОГО РОКУ. Прем'єр Лестер Б. Пірсон хотів би мати вибори не тоді, коли цього захоче опозиція. Його Ліберальна партія не має більшости в Парляменті і кожного часу може бути змушена до нових виборів. Тепер покращала економічна ситуація в Канаді внаслідок совєтських закупів пшениці за 450,000,000 дол., і тому уряд Пірсона зможе рішитися на цьогорічні вибори. Інститут публічної опінії Ґеллупа стверджує, що ліберали перевищують щодо популярности консервативістів Діфенбейкера.

28 ВІДСОТКІВ ВСЬОГО НАСЕЛЕННЯ ЗДА АБО 54,200,000 ОСІБ, ЦЬОГО РОКУ ВПИШУТЬСЯ ДО ШКІЛ В ЦІЙ КРАЇНІ, як обраховує Уряд Виховання. До коледжів і університетів вписані є 4,400,000 студентів, на 8 відсотків більше, як 1964-го року; до кляс від 9-ої до 12-ої — 12,900,000, стільки саме, як минулого року. Кляси від дитячого садочка до 8-ої матимуть 35,900,000 учнів, на 1.1 відсотка більше, як в 1964-му році. В шкільному році 1964-1965 на школи видали 39 більйонів дол., на 8.6 відсотка більше як в шкільному році 1963-1964 — $35,900,000,000.

У СВІТІ

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ОПРИЛЮДНИЛА, а аґенція „Тасс" поширила російською та англійською мовами „протест" 29-ох видатних совєтських учених і письменників проти „брутального переслідування" муринів в Лос Анджелесі. Між підписаними є президент Академії Наук Келдиш і Медичної Академії Ніколай Блохін, композитор Шустаковіч, лавреати Нобеля з ділянки хемії, а також — Александер Корнійчук і учений фізик Петро Капиця. Вони „рішуче домагаються" припинення „масакри" муринів в Лос Анджелесі та в'яжуть її з „імперіялізмом" ЗДА у В'єтнамі й Домінікані.

У ГРЕЦІЇ ЗАПРИСЯЖЕНО НОВИЙ УРЯД Еліяса Тсірінокоса. Він проголосив листу свого кабінету, при чому тимчасово він є також міністром зокордонних справ. Того самого дня відбулася велика демонстрація в Атенах проти нього й у користь кол. прем'єра Георґа Папандреу. Тсірінокос виступив із прилюдним оскарженням проти Папандреу, що той нацьковує комуністів проти держави, династії і народу.

У КАЇРО В ЄГИПТІ ЗАСУДЖЕНО на досмертну в'язницю і важкі роботи заможнього німецького годівельника коней, Вольфґанґа Льоца, а його дружину на три роки в'язниці і робіт, за шпигунство в користь Ізраїлю. Третього оскарженого німця, Франца Кісова, звільнено.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ ПРЕД'ЯВИВ бюджет ОН на наступний рік на 98.818.310 дол., з яких ЗДА мали б заплатити 32%. Однак У Тант сам передбачує, що насправді видатки становитимуть 116,737.110 дол. З початком цього року ОН мали дефіцит на 107,500.000 і У Тант ствердив, що у фінансовій ситуації Об'єднаних Націй не прийшла поправа. Головним боржником є Москва.

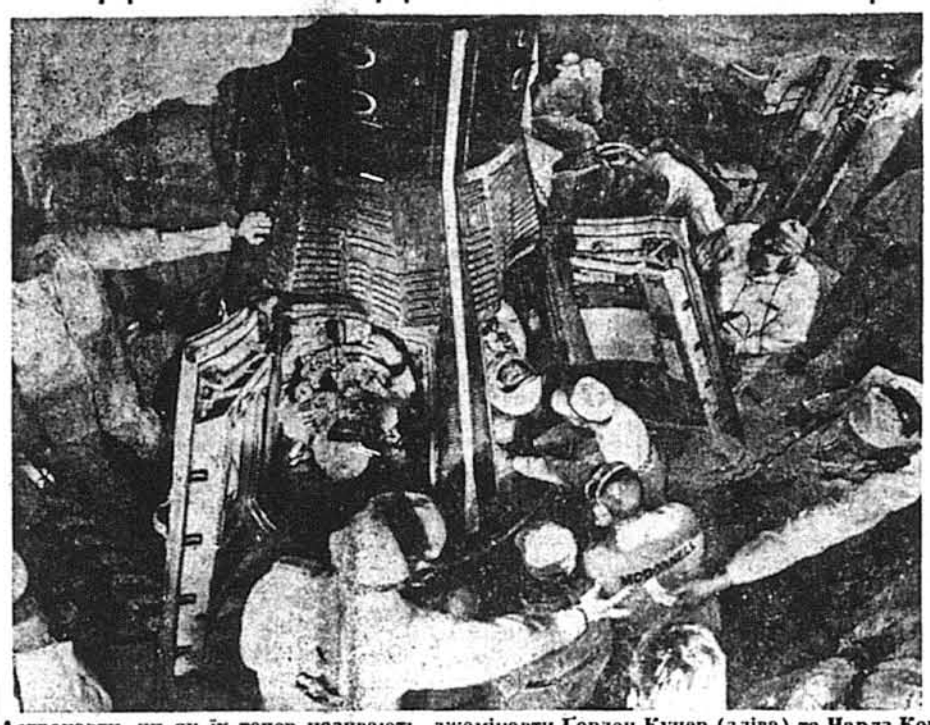
АРАБСЬКА ПРЕСА ТВЕРДИТЬ, ЩО ІЗРАЇЛЬ ПЕРЕВЕДЕ вндовзі експериментальний вибух своєї першої атомової бомби. Щоденник „Аль Ахрам" в Каїро впевняє, що досліди в Ізраїлі щодо отримання атомової зброї випередили подібні досліди в арабських країнах, головно завдяки допомозі збоку Франції.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЯЛЬ БАГАДУР ШАСТРІ ЗАГРОЗИВ Пакістанові просто війною у випадку дальших „провокацій" на терені індійської частини Кашміру. Шастрі заповів, що Індія в майбутньому не обмежиться до оборони проти „інфільтраторів" з території Пакістану, а перенесе збройні дії на терен Пакстану. Водночас Шастрі заявив, що Індія не поступиться з свого становища щодо Кашміру та не переведе ніякої зміни в існуючому стані: вона відкидає всякий компроміс, який зменшив би територію Кашміру, що його Індія зайняла збройно у 1947 році.

СОВЄТИ ЗАКЛИКАЮТЬ КОМПАРТІЇ У ШИРОКОМУ СВІТІ лучитися з іншими „демократичними" партіями в різних країнах світу задля поборювання „американського імперіялізму". Таку велику статтю принесла московська „Правда" ніби з нагоди 30-ліття 7-го конґресу Комінтерну в Москві, де стверджено зріст нацистської потуги та потребу поборювання її „народними фронтами". „Правда" таврує ніби-то „нову американську концепцію ґльобалізму". Партійні бльоки з участю комуністів з-правила є перехідною стадією для опановування даної країни цілком компартією — як це сталось було в Еспанії та під кінець війни в сателітних країнах.

ВИСТАРТУВАВШИ В СУБОТУ 21 СЕРПНЯ АСТРОНАВТИ КУПЕР І КОНРАД ВІДБУВАЮТЬ УСПІШНО СВІЙ ІСТОРИЧНИЙ ВОСЬМИДЕННИЙ ЛЕТ НАВКОЛО ЗЕМЛІ, У ПІДГОТОВІ ДО ЛЕТУ НА МІСЯЦЬ

Кейп Кеннеді, Флорида. — Астронавти Гордон Купер і Чарлз Конрад згідно з пляном почали свій 8-денний лет довкола Землі в суботу 21-го сепня о год. 10-ій перед полуднем. Це вже третій лет довкола Землі в серії Джеміні і 9-ий лет в програмі летів із пілотами а американській програмі лету до Мсяця, яка має здійснитися перед 1970 роком в серії летів Аполло. Астронавти Купер і Конрад мають згідно з пляном 121 раз облетіти Землю. Але зараз після започаткування лету виявилося, що не добре функціонує електрична система і здавалось, що астронавти мусітимуть приземлитися вже в суботу. Пізніше їм дозволили летіти до неділі, коли вони мали закінчити облітання Землі. Та пізніше вдалося астронавтам направити заду в електричній системі і в понеділок рано астронавти дістали дозвіл літати до першої години по полудні, а можливо, що буде їм дозволено виконати вповні заплянований лет впродовж 8-ох днів. Під час цього восьмиденного лету астронавти мали виконати два важливі завдання: пробувати зблизитися до випущеного під час лету Оцінювального Радарового Стручка (Радар Евалуейшен Пад) та ствердити, чи людина зможе без шкоди для здоров'я відбути 8-денний лет по космосі, і чи таке довге перебування в районі невагомости не матиме від'ємних впливів на астронавтів. На лет до Місяця і назад треба 8-ох днів. Досі рекорд в космічних летах щодо часу встановив совєтський летун підполковник Валерій Ф. Биковський, який впродовж 5-ох днів перелетів119 годин. Коли астронавти Купер і Гордон відбудуть 8-денний лет, то переможуть совєтський рекорд на цілі три дні. Астронавти споживають в космосі окремі харчі. Вони їдять щось, що є „подібне до квадратиків бекону", курячі сендвічі, імбировий хліб, земні горішки і грейпфрутовий сок. Денно споживають вони їжу тричі. Кожня їхня їжа коштує — $19.75, а денно вони проїдають $59.25. 24 їжі впродовж 8-ох днів коштуватиме одного астранавта $474. Астронавти Джеміні 4 не знали під час лету, скільки води вони вже були випили і тому не знали, по скільки вони ще можуть пити. Астронавти Джеміні 5 витискатимуть воду із збірників до пластичних контейнерів і на основі числа залишених контейнерів знатимуть, скільки води залишилося у збірнику. Астронавти будуть спати 6 годин кожного дня своєї подорожі по космосі. При цьому мусимо пам'ятати, що наш день і наша ніч на Землі для астронавтів триватиме 45 мінут. Але вони не спатимуть одночасно, і їхній розклад часу так заплянований, що один із них спатиме у вечірніх годинах нашої доби, а другий в ранішніх. Кожний астронавт має щодня по дві години вільні від всякої служби і в тому часі він може дрімати, мріяти або дивитися у вікно на космічні простори або на Землю, що буде під ним. Астронавти зможуть під час свого довгого лету бачити інші сателіти, які вже кружляють довкола Землі. В червні цього року підполковник Джеймс Мек-Дівітт бачив чотири сателіти. Директор Крофт гадає, що між цими сателетами могла бути совєтська або американська ракета. Астронавт Купер під час першого лету довкола Землі в травні 1963-го року бачив малі човни на океані. Науковці хочуть випробувати, що він зможе бачити тепер і в Тексасі та в Австралії є білі поля, трохи більші як футбольні грища, які має побачити астронавт Купер. Астронавти мають фотографувати дві ракети Мінутмен, які вупустить Стратегічна Команда в Каліфорнії. Якщо добре обраховано час, то астронавти повинні побачити Соняшну Обсерваторію, яку вупустять із Кейп Кеннеді 25-ті серпня за допомогою ракети — Торделюта.

Астронавти, чи як їх тепер називають, джемінавти Ґордон Купер (зліва) та Чарлз Конрад усадовлюються в космічнім кораблі „Джеміні 5", встановленому вже на вершку велетенської ракети Титан II в Кейп Кеннеді.

3,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ — НАЙБЛИЖЧА ОРГАНІЗАЦІЙНА МЕТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Головний Екзекутивний Комітет УНС відбув свої наради, розглядаючи стан і розвиток цієї установи та схвалив плян дальшої активности

Союзівка, Керґонксон. — Український Народний Союз плянує здобути до кінця цього року щонайменше 3,000 нових членів і для виконання цього завдання у цьогорічній передконвенційній організаційній кампанії будуть пороблені всі можливі заходи з боку Головної Канцелярії. Але досягнення цієї мети залежить у першу чергу від секретарів та інших урядовців Відділів УНСоюзу на місцях і тому активізація цих Відділів та їх урядовців є першим завданням після того, як Головний Уряд УНС, схваливши і перевівши з днем 1-го липня ц. р. цілий ряд вдосконалень у забезпеченову систему УНС, створив до цього всі потрібні передумови. Ці справи були головним предметом нарад і рішень черговото засідання Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу.

Наради Головного Екзекутивного Комітету УНС відбулися в п'ятницю, 20-го серпня з участю всіх членів цього виконавчого органу УНСоюзу: головного предсідника Йосипа Лисогора, який проводив нарадами, заступників головного предсідника інж. Степана Куропася і пані Анни Герман, головного секретаря д-ра Ярослава Падоха і головного касира Романа Слободяна, як також директора Канадійської Канцелярії УНС головного радного Богдана Зорича й ред. Антона Драгана.

Гол. предс. Й. Лисогір, відкривши наради, поінформував, що вже всі стейти, в яких УНСоюз веде свою активність і має свої відділи, апробували нові форми забезпеченевих грамот УНСоюзу із новими вкладками. Нову книжечку вкладок одержали вже всі секретарі й організатори та — на бажання — інші урядовці Відділів, але — на жаль — ще далеко не всі з поданими в цих книжечках фактами познайомились і тим самим не вповні використовують їх для своєї організаційної праці. Характеризуючи організаційну працю й успіхи в місяці липні, Головний Предсідник звернув увагу, що починаючи від 1-го липня із введенням нових грамот і нових вкладок УНСоюз увійшов дуже глибоко в забезпеченеву активність, ставши одною з наймодерніших забезпеченевих установ Америки й Канади. З цим зв'язані також поважні видатки, що їх може покрити тільки збільшений організаційний успіх. Для цього успіху створено найкращі обставини й передумови й вони мусять бути вповні використані. Тепер уже не може бути застою в праці на місцях. Секретарі та інші урядовці Відділів, які добровільно приймають у виборах свій уряд та свої обов'язки, мусять їх виконувати згідно із своєю присягою. Кожне легковаження — не кажучи вже занедбання — секретарем чи іншим урядовцем Відділу його обов'язків наражує тепер установу на поважні втрати й тому всі Відділи УНС без вийнятку та всі їхні урядовці без виїмків мусять виконувати свої обов'язки і зобов'язання, або уступити місце іншим, які ці свої зобов'язання виконували б. Гол. предс. Й. Лисогір у дальшому звіті подав характеристики стану й в обставин досить задовільного розвитку поодиноких ділянок активности УНСоюзу, включно із в-вом „Свобода" та Союзівкою, порівнюючи їх теперішній стан із станом в тому самому часі минулого року.

Заступники головного предсідника інж. Степан Куропась та пані Анна Герман висловили свої завваги до охоплених звітом гол. предсідника Й. Лисогора справ.

Гол. касир Роман Слободян у приготованих на письмі звітах подав детальний фінансовий стан і розвиток УНСоюзу. Із звіту виходить, що за перших шість місяців цього року УНСоюз одержав 1,299,527.80 дол. із місячних вкладок від членів, 613,210.36 дол. із відсотків від інвестицій, а всі прибутки за першого пів року виносили 3,132,624.10. В тому часі виплачено посмертних запомог родинам померлих членів УНС на загальну суму 925,836.28 дол., виплати з адміністраційного фонду виносили 431,316.26 дол., а всі видатки за перших шість місяців цього року виносили 1,439,520.47 дол. Суму 1,577,042.51 дол., яка залишилася, інвестовано в гіпотечних позичках (582,987.16 дол.), закупі вартісних паперів-бондів (924,891.79 дол.) та в позичках членам.

Гол. секретар д-р Ярослав Падох подав детальний звіт із огаційного стану та розвитку УНСоюзу за перших шість місяців цього року, порівнюючи його із станом та розвитком в тому самому часі минулого року. Характеризуючи оганізаційний розвиток, звітодавець звернув увагу на певну закономірність в цьому розвитку. Окрему увагу віддав звітодавець організаційним заходам і зусиллям Головної Канцелярії та новим плянам для посилення організаційної активности з останніх місяцях цього передконвенційного року. Нові великі вдосконалення в забезпеченевій системі УНСоюзу, уведені з днем 1-го липня ц. р., ще не мають повного відгомону в організаційній праці, що виясняється до деякої міри вакаційним сезоном, але вже відбуто наради поодиноких Окружних Комітетів Відділів УНС, приготовано й видано або й друкується відповідну вияснювальну літературу та плянуться нові збори і курси. Вже з початком наступного місяця всім Відділам УНС та їх урядовцям і організаторам, як і загалові членства УНС пригадається схвалену Головним Урядом передконвенційну кампанію, учась в якій повинна б мати також рішальне значення для вибору конвенційних делеґатів на 26-ту конвенцію УНС, що має відбутися в травні наступного, 1966-го року в Шикаґо. Окрему увагу віддав д-р Яр. Падох справам організаційного стану й розвитку УНС в Канаді.

Директор Канадійської Канцелярії, гол. радний Богдан Зорич з'ясував у своєму звіті загальне тло, на якому відбувається організаційна праця УНСоюзу в Канаді, накреслюючи рівночасно пляни дальшої праці.

Ред. А. Драган, звітуючи за видавничий відділ УНСоюзу, поінформував про вже переведені та дальше заплянозані зміни і реформи в „Свободі" й англомовному „Українському Тижневику", про заавансовану підготову календаря УНС, що в цьому році буде присвячений 50 роковинам смерти Ів. Франка, про стан підготови другого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства, заплянований конкурс на текст для короткої й люксусово виданої англомовної „Істоії України в образках" для дітвори в початкових школах, та ряд інших видавничих заходів і плянів, що їх Екзекутивний Комітет УНСоюзу апробував.

Над усіми звітами відбулася основна дискусія, в результаті якої винесено ряд важливих рішень для дальшої діяльности УНСоюзу в поодиноких ділянках його активности. Наради тривали цілий день.

В'ЄТНАМСЬКІ КОМУНІСТИ БУЦІМ-ТО ЗМІНЯЮТЬ СТАНОВИЩЕ ЩОДО ПЕРЕГОВОРІВ

Москва. — До Москви прибув англійський лівий соціяліст, 77-літній лорд Феннер Броквей, голова пацифістичної Британійської Ради для Миру у В'єтнамі, який мав тут розмови з представниками комуністичного Північного В'єтнаму. Після того він заявив журналістам, що Північний В'єтнам не наполягає на відкликанні з Південного В'єтнаму всіх американських збройних сил, як на передумові поведення мирових переговорів, і не наполягає на тому, щоб у Південному В'єтнамі владу перейняли комуністи і щоб обидві частини В'єтнаму з'єднались під комуністичним проводом. Становище Північного В'єтнаму — твердить Феннер Броквей — таке, що Америка може задля свого „збереження обличчя" залишити деякі свої війська у Південному В'єтнамі до часу, поки буде підписаний новий договір на новій Женевській конференції, та що у Південному В'єтнамі повинен прийти до влади „перехідний" коаліційний уряд з участю також комуністів, але Південний В'єтнам повинен зберегти ще довший час свою державну незалежність хоч би з уваги на різні соціяльно-економічні системи у двох частинах поділеного В'єтнаму. Цей англійський лорд покликався на заяву амбасадора Північного В'єтнаму Нґуєна Ван Кінґа. З американського боку не було — бодай дотепер — офіційного коментаря, тільки за газетними твердженнями американський Уряд ледве чи погодився б на створення у Південному В'єтнамі „коаліційного" уряду з участю комуністів, маючи сумний досвід з таким експериментом у Ляосі та в інших країнах з отакими „коаліційними" і „невтральними" урядами.

Тим часом у В'єтнамі продовжується війна з змінливим щастям. За остаточними підсумками — комуністичні партизани втратили у дводенній битві на південь від бази Чулай 599 вбитими і 122 полоненими. Все ще проводиться очищування того терену з підземних бункрів і тунелів. Зате в обширі дельти ріки Меконґ 85 миль на південний захід від Сайґону комуністи знищили стежну вежу біля Кайдой та завдали важких втрат її південно-в'єтнамським оборонцям. За 12 миль на північний захід від Сайґону комуністи напали з засідки на відділ державного війська і завдали йому важких втрат та захопили чимало зброї. Знову ж американське летунство силою 86 машин перевело важкий налет на Північний В'єтнам, скинувши 198 тонн бомб. Між іншим, знищено велику греблю, що постачала водну енерґію електрівні недалеко Бантгах за 80 миль від Ганою. До Сайґону вернувся з подорожі на Формозу й до Сіяму південно-в'єтнамський прем'єр Нґуєн Као Кі. Він виїхав був перед приїздом до Сайґону колишнього тамошнього американського амбасадора, тепер знову призначеного на те становище, Генрі Кебота Ладжа.

Людмила Коваленко видала свій новий твір — роман „Степові обрії"

Вінніпеґ — Накладом Видавничої Спілки „Тризуб" появився тут книжковим виданням новий твір видатної української еміґраційної письменниці Людмили Коваленко — роман „Степові обрії". У своєму романі авторка описує життя українського Приозів'я і пробудження національної свідомости українців у цій частині України в дореволюційні і революційні роки. Роман „Степові обрії" є першою частиною широко задуманої трилогії „Наша не своя земля" і первісно був надрукований у часописі „Український Голос" у Вінніпеґу, де тепер друкується і друга частина трилогії п. н. „Проріст". Третя частина трилогії п. н. „Її окрадену збудили" вже також закінчена авторкою і незабаром появиться друком. Людмила Коваленко, дружина знищеного совєтським режимом письменника Михайла Івченка, є авторкою збірки п'єс „В часі і просторі" (1950), фантастичного роману - утопії „Рік 2245-ий" і двох збірок оповідань на релігійні теми п. н. „Віта нова" та „Давні дні", що вийшли 1957 і 1960 р. у виданні Української Православної Церкви ЗДА.

Проф. В. Третяк і Христина Зубрицька дали концерт на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Концерт відомого нашого скрипаля проф. Володимира Третяка, який виступав при фортепіяновому акомпаніяменті пані Лідії Бульби, та молоденької піяністки Христини Зубрицької, що відбувся тут минулої суботи, 21-го серпня ввечері в концертовій залі „Веселки", належав до найбільш атракційних щотижневих культурно - мистецьких імпрез на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах. Публіка з багатьох міст і місцевостей українського поселеня в ЗДА і Канаді, що вчерть виповнила велику концертову залю, з ентузіязмом прийняла виступи цих мистців. У виступі проф. В. Третяка публіка зокрема щиро вітала виконану ним композицію проф. Василя Безкоровайного. Програмою проводив маестро Володимир Гентиш.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сиrі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Загадка Лос Анджелесу

Муринські заворушення в Лос Анджелесі, які принесли у висліді 34-ох убитих, понад тисячу ранених, 4.000 арештованих, 500 спалених будинків і поруйнованих крамниць та матеріяльну шкоду на кругло 150 мільйонів долярів, ті заворушення, що відбувались від 11 до 15 ц. м., є загадкою для місцевих і федеральних властей, для знавців расових відносин в Америці і для прихильників рівноправности та емансипації муринів. У безлічі коментарів, які появились на цю тему в американській пресі, звертається увагу, що ті заворушення вибухли саме тоді, коли в південних стейтах тисячі муринів вперше реєструвались до голосування у федеральних урядовців, встановлених за тількищо схваленим найліберальнішим законом, що його знає американське законодавство з ділянки расової проблеми. Звертають увагу також на факт, що муринська дільниця Воттс у Лос Анджелесі — це не накопичення на брудних вулицях халуп, яких повно у Гарлемі в Ню Йорку, а однородинні доми з городцями, і що хоч ті доми переповнені спровадженими з Півдня кревними й приятелями муринських домовласників, все ж нема там атмосфери, що її створює безпросвітня нужда. Фактом є теж, що саме в Каліфорнії є прихильна муринській рівноправності демократична адміністрація.

Каліфорнійський губернатор Едмунд Бравн заявив, що заворушення в Лос Анджелесі не сталися на тлі боротьби муринів за рівність у громадянських правах. „Бунт стався на тлі розбитих родин і розбитих сердець, самотнього дитинства й безцільности дорослих людей, на тлі безнадійности і бідности". Хоч губернатор Бравн напевне має рацію, то все ж не відомо, чи в отих заворушеннях не грали ролі ще якісь інші чинники, зокрема чи не під'юджували муринської вулиці ті, які хочуть на кожному кроці шкодити доброму імені Америки та її влади. Тому губернатор Бравн покликав 7-членну слідчу комісію для з'ясування всіх посередніх і безпосередніх причин отих заворушень, з правом покликування і переслухування свідків. На тих сімох видатних громадян, п'ятьох білих і двох муринів, складаються два духовники, один лікар, один адвокат, один суддя, один голова асекураційної компанії, одна суспільна діячка. Головою тієї Комісії став колишній голова державної Комісії Атомової Енергії й колишній голова Центральної Розвідчої Агенції Джон МекКон, саме прізвище якого гарантує, що безпристрасно й об'єктивно будуть обслідувані й з'ясовані всі подробиці тієї сумної події.

Губернатор Бравн має рацію, що „бідність не є виправданням злочину, ані злочин не є виправданням байдужности щодо бідности". Деякі коментатори звертають увагу, що велика більшість арештованих муринів, які громили крамниці, палили доми й авта, боролися проти поліції і робили подібні бешкети, це або такі, що „не мають нічого втратити", або недолітки. Величезна більшість з-посеред 525.000 муринських мешканців Воттсу була непричасна до заворушень. Вони свідомі, що їхні безвідповідальні земляки зробили медвежу прислугу муринській справі і прислужились тільки — ворогам Америки.

Все гірше і гірше

Рік тому на цьому ж місці, в редакційній статті про „Новітню валуївщину", стверджувано на підставі даних опублікованих в офіційному совєтському статистичному довіднику „Печать СССР в 1963 году" факт поступового зменшування друкованих українською мовою книжкових і періодичних видань в Українській за назвою ССР.

Поступову, вперту і послідовну тенденцію Москви русифікувати українську друковану книжкову, журнальну і газетну продукцію виявляє також й опублікований вже цього року „Всесоюзною Книжковою Палатою" статистичний довідник „Печать СССР в 1964 году".

Згідно з даними цього довідника загальна кількість надрукованих в Українській ССР книжок і брошур зменшилася знову в порівнянні до попередніх років. В той час, як в 1962 році було видано 8.718 назв і в 1963 році — 7.599 книжок і брошур, то в 1964 році кількість книжкових видань в УССР зменшилася до 7.492, значить на 1.326 назв менше в порівнянні до 1962 року і на 107 книжок і брошур менше в порівнянні до 1963 року.

Ще різкіше виявилося зменшення книжкових видань в їхніх продукції, друкованій українською мовою. В 1964 році українських книжок і брошур видано в Укр. ССР всього 3.169, значить на 655 менше як в 1962 році і на 152 менше, як в 1963 році. Водночас із цим не зважаючи на постійне зменшування загальної кількости і кількости друкованих українською мовою книжок і брошур, кількість публікованих російською мовою в Українській ССР видань, постійно перевищує кількість книжок друкованих українською мовою: в 1964 р. книжок російською мовою видано в УССР — 3.398, значить на 229 більше, як українською мовою і крім того іншими не-українськими мовами було видано в УССР ще 250 книжок. Коли порівняти ці дані з попередніми роками, то вони виявляють дедалі більшу перевагу книжок і брошур, друкованих російською мовою: 1961 р. книжок російською мовою видано 4.829, а українською тільки 3.609, в 1962 р. книжок і брошур російською мовою було 4.284, а українською лише 3.824 назв, і в 1963 році — 4.094 російською мовою а тільки 3.321 українською, значить, на 773 назви менше.

Збільшується постійно в Українській ССР також кількість періодичних видань — журналів і газет. В 1959 р. усіх видань журнального типу в УССР було 484, з того 237 українською і 265 російською мовами; в 1961 усіх видань було 362, в тому числі 159 українською і 189 російською мовами; в 1963 усіх видань було 254, в тому числі 130 українською і 124 російською мовами і в 1964 році — усіх видань уже тільки 240, з того знову ж тільки 113 видань українською і вже 127 російською мовою. Подібна ситуація також і з газетами: в 1961 році видавано в УССР 355 газет російською мовою проти 807 українською мовою, в 1962 році — 345 проти 580 українською мовою; в 1963 — 365 російських проти 639 українських і в 1964 році 318 газет російською і 7 іншими мовами, а тільки 607 українською мовою.

Приведені цифри говорять самі за себе: русифікація України комуністичним режимом відбувається без упину і без стриму. Ситуація з цього погляду стає для українства все гіршою й гіршою. Цього не хочуть бачити тільки усякі вислужники і поплентачі режиму і на Україні і між т. зв. прогресистами в ЗДА і в Канаді.

М. Чировський

У ВІЙНІ Й У МИРІ

Велетенська американська машина надзвичайно скомплікована, і вона теж, щораз більше розганяючись і наростаючи, стає щораз складнішою. Комплікується вона ще й унаслідку трудних політичних подій, воєн на різних кінцях світу і нових соціяльних явищ і тенденцій. Адже господарського життя й господарського процесу ніяк не можна відмежувати від політичних, культурних, чи соціяльних процесів і виділити його із цілости суспільно-національного буття народу.

Під сьогоднішню хвилину грядуть такі події, які примушують нас рахуватися з великими змінами в господарстві ЗДА. Вони, ці зміни, матимуть на цілі пристосувати національну економіку до труднощів, що їх треба буде розв'язати на коротшу й довшу мету. У висліді цих змін стане ще більше скомплікованою структура американської народної господарки. Вона неминуче вестиме до збільшеної державної ініціятиви і інґеренції.

У цій короткій статті хотілось би звернути увагу тільки на два моменти, які не можуть залишитись без глибокого впливу на американську економіку, а саме 1) на війну у В'єтнамі і 2) поширення соціяльного забезпечення.

Війну у В'єтнамі накинуло З'єднаним Державам Америки їхнє міжнародне становище, як провідникові і заборолові вільного світу в його боротьбі проти комуністичної аґресії. Десь і колись ЗДА мусіли рішуче протиставитися цій аґресії. Тереном цього спротиву став В'єтнам. Правильне чи неправильне було рішення воювати у В'єтнамі, за тисячі миль від рідних кордонів, а віддати Кубу на порозі ЗДА, це вже інша справа. І про це хай вже політики рішають. З економічного боку важливим є факт, що Америка опинилась у війні і що її економіка має нести матеріяльний тягар цієї війни.

Вже більше більйона долярів видано для фінансування в'єтнамської кампанії, дальші більйони долярів буде видатковуватися в ході війни. Розміри війни більшають і вона може досягнути натуги Корейської війни із 1950-1953-го років. Передбачують, що воєнні сили ЗДА у В'єтнамі досягнуть 300.000 вояків. У зв'язку з цим виявляється, що Національній Ґвардії і іншим резервовим частинам бракує танків, гелікоптерів, вантажних авт, крісів, радіоприймачів, та й іншого обов'язкового модерного устаткування.

Безпосереднім вислідом такого стану справи буде посилена фабрична продукція завдяки збільшеним державним видаткам на оборону. Два більйони долярів видаткованих на оборону принесе приблизно шість більйонів додаткового національного прибутку у висліді інвестиційного множника, рівного, скажімо, числові „3" за модерною економічною теорією. Ростимуть прибутки громадян, ростиме затруднення людської робочої сили, ростиме попит на господарські добра, ростимуть ціни. Просперитет на 1966 рік запевнений. Рецесії нічого боятися. Але інфляція потужніє. Ціни на харчі ростуть дуже швидко, зокрема на різного рода м'ясива, картоплю, ярину. Зріст цін у деяких випадках доходить навіть на 33 відсотки у порівнянні із цінником з 1964 року. Господиня, яка стало мусить купувати харчі, бачить наглий і наявний ріст цін майже з одного тижня на другий.

Збільшення виробничого процесу спричинило теж недостачу фахового робітника в деяких галузях промислу і в деяких індустріяльних центрах. При тому робітничі платні постійно ростуть. Тобто, питомі прикмети „воєнної" економіки щораз більше позначаються на американських ринках. Відповідальні кола у Вашинґтоні рахуються вже з тим, що з дальшим посиленням мілітарних операцій у В'єтнамі прийдеться завести „воєнні" обмеження кредитів для мирного виробництва, контролю цін і платень, раціоналізований розподіл сировини, раціоналізований розподіл деяких консумпційних дібр, додаткове оподаткування надмірних зисків підприємств і таке інше. Зокрема, приспішений ріст цін і платень може спричинити навіть їхнє примусове „заморожен н я", тим більше, що комплікується ситуація Америки на міжнародних ринках. Великі прибутки громадянства сильно піднесли імпорт, при чому експорт не росте пропорційно. Правда, американський платничий баланс дещо поправився, але завжди турбує економістів. На вдобавок на 1-го вересня заповіджено страйк сталеварних робітників. Розмови про новий колективний договір праці у сталеварній промисловості продовжуються вже від місяців. Багато вже точок наче би узгіднено. Але ще нема згоди щодо платень і додаткових привілеїв (фриндж бенефитс). Індустрія дає 2 відсотки підвишки; спілка сталеварних робітників хоче 4 відсотки. Покищо є надія, що своєчасна умова може виключити небезпеку такого поважного страйку, несумісного з воєнною ситуацією. В противному випадку Уряд буде змушений покликатися на 80-ти денну заборону страйкувати за законом Тефта-Гартлі.

Американська торговельна фльота опинилася у досить прикрих труднощах. Конкуренція торговельного мореплавства інших народів побиває американське щораз дошкульніше своїми нижчими коштами і цінами. Тим часом корабельні робітничі спілки домагаються щораз більших платень і більших привілеїв. Сам секретар торгівлі Конор ствердив жалюгідний стан цієї вітки американської економіки. Він сказав, що домагання спілки не оправдані й інфляційні. Торговельне мореплавство ЗДА є на межі банкрутства, дармащо воно вже від десяток років піддержуване урядовими субсидіями. Страйк спілки корабельних машиністів закінчився безуспішно під натиском від Уряду з уваги на війну у В'єтнамі, яка вимагає величезного морського транспорту.

Але і господарські проблеми „мирного" порядку не менше пекучі і трудні. Уряд розпочав боротьбу проти бідности, яка в порівнянні із бідністю в інших країнах, не говорючи вже про „людові республіки", ледви чи виправдує алярми. Насправді, тільки малий відсоток народу виявляє низький життьовий рівень. Все ж, найбіднішій верстві треба допомогти і на цю допомогу призначається знову більйони долярів, які обтяжують державний бюджет ще більшим дефіцитом. Фонди на боротьбу проти бідности децентралізовано, але бюрократична машина надмірно зростає. На цьому тлі, множаться голоси критики й невдоволення.

Федеральний уряд поширив соціяльне забезпечення, увів медичну опіку для старших віком, обіцює покращати кошти комірного найбіднішим, щоб скасувати по містах халупи. Кошти оцих всіх федеральних заходів дуже великі і щораз більшим тягарем тиснутимуть на державний бюджет. Ростимуть пенсійні фонди, ростиме податок соціяльного забезпечення, ростимуть і видатки на медичну опіку.

Беручи до уваги всі ці „воєнні і мирні" господарські питання Вуйка Сема, треба висловити сумнів, чи Уряд у своєму реформаторському ентузіязмі не розпочав реформи й закономірні заходи, які можуть негативно відбитися на економіці. Треба буде років, поки ці справи унормуються. А втім, Америка переживала вже більші труднощі і з них виходила переможно.

Зенон Стефанів

„ВІЙСЬКОВА ХУРТОВИНА"

Нещодавно в одній статті, поміщеній у „Свободі" автор написав таке: „До авдиторій УВУ хлинула маса молоді, колишніх вояків УНР та ЗУНР, яких військова хуртовина відірвала від батьківщини".

В цьому випадку така невлучна метафора як „військова хуртовина" зовсім не на місці. Треба було ужити простішого вислову: війна або воєнні події відірвали ту молодь від батьківщини. Військова хуртовина — поняття, яке взагалі трудно перекласти на реальну мову і воно не стрічається навіть і в переносному значенні. Натомість в нашій мові маємо такі уявні образні звороти, примірам: воєнна хуртовина, революційна хуртовина, подібно як і воєнне лихоліття, воєнний катаклізм, воєнні страхіття тощо.

Вже декілька разів я забирав слово на сторінках „Свободи" відносно правильного застосовування прикметників „воєнний" і „військовий". На жаль, велика частина наших працівників пера, чи то в періодиці, чи навіть в художній і мемуарній літературі — чомусь залюбки вживають терміну „військовий", там, де якраз мусить бути означення „воєнний".

В українській мові терміни „воєнний" і „військовий", похідні від „війна" і „військо" — не є синонімами. Наша мова виразно розрізняє значення тих слів, або коротко: все, що стосується до війни буде воєнним, — а що стосується війська буде військовим. Для того, щоб уникнути разючих мовних помилок, належить дуже обережно орудувати цими означенням.

Наколи б ті, що пищуть придержувалися такого критерія, — то не були б друковані такі, наприклад, позбавлені сенсу та волаючі кар із неба, — мовні дивогляди: „Військовий стан оголошено по всій країн"; „розпитували про військові події"; „військовий час"; „військове знищення"; „згідно воєнних законів військового часу"; „вкінці опинилися в безвихідному військовому положенні"; „завалилися нараз всі військові фронти"; „старшина військового часу"; „військовий звичай", „віськові обмеження"; „армія на військовому положенні": хоч військові дії закінчилися, віськовий стан тривас далі"; „війна почалася дрібними сутичками прикордонників, аж тоді проголошено в цілій державі військовий стан облоги" . . .

Це для ілюстрації, лише кілька прикладів безжалісного калічення рідної мови.

Нижче подаю короткий реєстр найчастіше вживаних означень воєнний та військовий. Можливо, що дехто з читачів візьме до уваги цей мій скромний допоміжний засіб в правильному пристосовуванні тих термінів.

А — Воєнний стан, воєнні події, воєнні обмеження, воєнні фронти, на воєнній стопі, воєнна справа, воєнна позика, воєнна потреба, воєнна готовість, воєнна контрибуція, воєнне відшкодування, початок воєнних дій, воєнний звітодавець, воєнний осяг, загальне воєнне положення, воєнний обшир, воєнний потенціял (військові сили, населення, економіка, індустрія, запаси і інші ресурси), воєнний бюджет (у зв'язку із веденням війни), воєннополонений, воєнний інвалід, воєнний ветеран, державна воєнна рада, воєнна стратегія, воєнна вдова (по поляглому на війні), воєнна індустрія, воєнна наука, вища воєнна школа (ген. штабу), воєнний податок, воєнні роки, воєнний матеріял, воєнний орден, воєнно-карний закон, воєнний суд (для населення за законами воєнного часу), воєнне вирішення, воєнний досвід, воєнне харчування, воєнна організація державного життя, воєнні обмеження, воєнна цензура, воєнний примус праці, воєнна зрада, воєнні втрати, воєнна історія, воєнне знищення, воєнний цвинтар і т. п.

Б — Військова служба, військова повинність, військова дисципліна, військова присяга, військова ранґа, військова уніформа, військовий лікар, інженер, капелян, військова частина, військове з'єднання, військове судівництво (для військовиків), військово карний кодекс, військовий статут, військова поліція, військова в'язниця, військова округа, військове летунство, військово-морська фльота (також і воєнна фльота), військово-повітряні сили, військове шкільництво, військовий вишкіл, військовий підручник, військовий журнал, військова парада, військова музика, військовий виряд, військова організація, військове словництво, військове приміщення (казарма), військові резерви, військова лічниця (шпиталь), військовий порядок, військовий транспорт, військовий аташе, військова бібліотека, військова пошана, військовий похорон, військове виховання, військовий інструктор, військово-навчальне заведення, військовий стан (кількість війська, звання, професія), військовий бюджет (на утримання збройних сил в часі миру), військовий моряк, військовий корабель (також воєнний), військова постава, військова хунта (часто в Південній Америці) і т. под.

ПЕРЕД ВОСЬМИМ КОНҐРЕСОМ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Вінніпеґ. — У зв'язку з Восьмим Конґресом Українців Канади, що має відбутися в жовтні ц. р., Президія Комітету Українців Канади проголосила за підписом президента о. д-р В. Кушніра і секретаря В. І. Сарчука в українській канадійській пресі звернення такого змісту:

„Українці Канади! Ледве два місяці часу залишилося для підготовчої праці до VIII Конґресу Українців Канади, що відбудеться у Вінніпеґу (8)-9-10-11 жовтня 1965 р. Найвища пора, щоб складові організації і Відділи КУК підбирали і зголошували до Централі КУК своїх делеґатів та надсилали свої внески на розгляд Конґресу. Треба це виконати невідкладно, а не в останній хвилині. Організатори Конґресу і передконґресові комісії повинні мати час все як слід оформити та забезпечити правильне відбування Конґресу. Конґреси Українців Канади здобули собі добре ім'я, як свого роду українська парляментарна інституція і той авторитет повинен бути скріплений найближчим Конґресом.

Одночасно з тою пригадкою бажаємо підкреслити два фундаментальні принципи, на яких за одобренням Крайових Українських Конґресів існує і вже впродовж 25 років веде свою працю Комітет Українців Канади (КУК), ця постійна діюча в цій країні найвища українська репрезентативна і координаційна установа.

Перший — це Канада і наше канадійське громадянство. Тут живемо ми і тут будуть жити наші діти. Наше головне завдання — зберегти свою народну ідентичність. З того становища КУК розглядає і вирішує всі проблеми. Він хоче, щоб українці в цій країні почували себе безпечно і свобідно, були в обов'язках і правах абсолютно рівні з іншими народностями, щоб тут вони мали змогу зберегти свою мову, культуру, релігію і традиції, могли розвивати свій талант і відповідно до їх знання займати в різних ділянках життя навіть найвищі позиції. Одночасно КУК працює над тим, щоб в цій країні пропали залишки всякої дискримінації, звідки вона не походила б, і всякий сервілізм, який понижує гідність людини. КУК життєво заінтересований в тому, щоб те саме робили, українські громадські організації, церковні громади та українці Канади індивідуально, з позиції свого канадійського громадянства, в тих середовищах канадійського суспільства, які їм найближчі. Вони в першу чергу повинні організувати в Канаді опінію на захист ідейних позицій українства в Канаді та давати в цьому напрямі допомогу КУК.

Другий фундаментальний принцип, це тривале почуття спільноти українців Канади з українським народом в Україні. З того виникло статутове зобов'язання надане для КУК Крайовими Конґресами Українців Канади, а саме „із становища канадійського громадянства давати українській нації моральну і матеріяльну поміч, скеровану на остаточне визволення з-під ворожих окупацій на її землях та до відбудови української суверенної соборної держави". КУК ніколи не може перервати боротьби за визволення України від чужого насильства і його вся увага буде завжди звернена на це, щоб заграннична політика Канади сприяла визвольній справі України.

Дорогі земляки! Накинений Україні насильно комуністичний уряд, який не раз деклямує про суверенність України, виконує дуже послушно нищівні доручення Москви проти української духової культури, мови, історії, науки і релігії. Проводиться плянована русифікація України найбільш рафінованими методами, яких не було в Україні навіть за царату. Великодержавницький російський шовінізм найшов для себе проти України гідного союзника в комуністичній партії. Далі триває колоніяльна експлуатація економічних і духових ресурсів українського народу, масові переселювання українців з України в далекі чужі сторони, а росіян в Україну, насильне перевиховування молодого покоління на „совєтських людей". Українське населення після двадцяти повоєнних років живе постійно в нужді і страху. Всі ті злочини доконуються з єдиною метою — знищити український нарід, як націю. Одночасно Москва різними підступними способами маскує свої народовбивчі методи назовні облудно представляючи себе миротворцем і визволителем поневолених народів. По тій лінії вона намагається використовувати контакти і культурний обмін з країнами вільного світу, в тому й українцями в діяспорі, вдержуючи водночас ганебну залізну заслону, яка ізолює Україну від решти світу та допомагає їй панувати над Україною. Тому перше і найбільш нагляче завдання КУК — тотальна ліквідація залізної заслони. В Україну слід допровадити великі ідеї західнього світу, — демократичних свобід, вільного слова, вільних виборів, свободи від голоду і страху, щоб включити її в орбіту впливів християнської культури і демократії, з повною державною самостійністю і суверенністю.

Сьогодні закликаємо наші складові організації і Відділи КУК зосередити свої думки на названих вгорі завданнях і провести серйозну підготовну працю, щоб надходячий VIII Конґрес Українців Канади був черговою маніфестацією нашої національної єдности і політичної зрілости. Це ті необхідні атрибути, які допоможуть нам виконати як слід наші обов'язки громадян канадійської держави і добре прислужитись українській визвольній справі".

Х. Довгалюк

ВЕСІЛЛЯ В КРИВІЙ ЛУЦІ

(5)

Батьки благословляють сина і його весільний „поїзд" до молодої. Кілька возів повні гостей з музиками рушають в дорогу. На першім возі молодий з гільцем. Коні, вози, прибрані квітами. Музики грають, а світилки співають:

Ой, ви вороги, вороги,
Та й не переходьте дороги,
Та хай перейде увесь рід,
Бо вони є добрі на перехід.
Та хай перейде родина,
Щоб була добра година...

В дорозі бояри договорюються, як то краще в'їхати у двір молодої. Встановлено, в якім часі починають грати музики, а світилки співати. Коні також мають своє значення. Вони найкращі, які тільки можуть бути, підняті на віжках, по-весільному влітають в село.

А ось і ворота молодої. Молодий, з гостями, сходить з возів, музики грають марша, а батьки молодої вийшли назустріч з хлібом та сіллю, вітаючи молодого і гостей, просять всіх до хати. На подвір'ї молодої повно молоді, прийшли на „косу" і випровадити молоду до шлюбу. Дівчата тиснуться до хати, щоб побачити, як будуть розплітати молодій косу, чи вміють світилки співати, а чи гарні бояри?

Світилки не забарилися із своєю піснею, показали, що вони щось вміють. Молодому з гільцем трудно пройти навіть до порога, то світилки почали співати:

Пустіть нас у хату,
Нас тут не багато,
Сваха і світилка,
Вся наша родинка...

Тільки кінчили цю пісню, за хвилину почали другу:

Ой, як довго тут стоятимо,
Сиру землю та й топтатимо,
Чорними чобітками,
Срібними підковками...

В молодого, крім боярів є ще світилки, часто це сестри молодої. Назва світилки походить від того, що в час шлюбу вони світять свічки для молодого. Бояри — універсальна обслуга для обох сторін. Після того, як молодий приїжджає до молодої, бояри беруть молоду під свою опіку. Молода має лише дружечок.

Ото ж, як тільки молодий з гільцем переступив поріг хати, світилки співають:

На добридень тому,
Хто у домі цьому,
Старому, малому,
Ще й Богу Святому...

Дружки молодої відспівують, підхвалюючи своїх гостей:

В розумного батька,
Розумнії діти,
Шапочки поскидали,
День добрий сказали...

Проспівавши ще кілька пісень, дружки пригадують боярам, що не можна марно гаяти час. Вони співають:

Ви, бояри не виляйте,
Молодую пошукайте,
Ведіть у хату,
Косу розплітати...

Знайти в цей час молоду — це не легка робота для боярів. В хаті її немає, вона десь „сховалася" в комору чи іншу кімнату. Чи в тому є якийсь сенс? О, так. На весіллі дуже рідко трапляються припадкові дії. Всі учасники весільної драми виступають завжди, як своєрідні артисти, і їм належить розігрувати свої ролі відповідно до встановлених традицією весільних канонів. В даному випадку, своїм „схованням" молода підкреслює жіночу ніжність, гордість. Бо як виглядало б, як би молода сиділа за столом і чекала на молодого? Весільні канони поставили молоду в ролю артистки, якій, ніби, байдуже чи молодий приїде чи ні . . . Більше того, як вона, молода, дорога йому, — то хай знайде її . . .

Молодий сам не шукає, він має армаду старших бояр, і це їх діло, найти молоду. Вони оглядають „сям-там" і є молода! . . Боярин веде її під руку до хати, вона сідає коло столу, високо на подушці, перед короваєм. Її оточують дружки, бо будуть розплітати косу для молодої, яка часто до пояса, щоб наложити вінок і прикраси. Бо, як молода ходила просити на весілля, то була прикрашена лише биндами і довгою, але заплетеною косою, а тепер розплетуть їй косу, положать на голову вінок, який є рідкої краси і часто випозичається. Дівоча коса в стародавні часи була символом вроди і гордости української дівчини і тому на весіллі самі дружки не відважуються її розплітати. Весільним каноном встановлено, що це має зробити старший брат, тому молода в пісні, устами дружок просить брата до хати.

Дружки співають:

Прошу брата до хати,
Косу розплітати:
Як я в косі ходила,
То я тебе не просила,
А тепер тебе прошу,
Розплети мені косу . . .

Брат приходить до молодої і чекає на благословення батьків. В тім часі дружки молодої в пісні просять про таке благословення:

Благослови Боже,
І отець і мати
Молодому дитяті,
Косу розплітати . . .

Старший боярин після цього співу просить благословення в батьків в прозі. Він виголошує:

Тату і мамо, просим благословення . . .

Асторія, Н. Й.

БЛАГОСЛОВЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ

Асторійська парафія при Українській Католицькій Церкві Чесного Хреста на Квінс в Ню Йорку, де пароход є о. Висаріон Андрейчук, ЧСВВ, в неділю 1-го серпня мала особливу шану гостити Єпископа Стемфордської Дієцезії Кир Йосифа Шмондюка, який урочисто в асисті священиків доконав акту благословення угольного каменя новозбудованої церкви за пляном інж. Апол. Осадци.

По обіді біля будинку старої церкви зібралися вірні, представники організацій з прапорами та гості, які процесійним походом удалися на місце побудованої нової церкви при 30-ій вул. та 31-ій Евню. На переді ішов хрест в асисті двох вівтарних хлопців і маршал процесійного походу Михайло Драпала. За ним в трьох рядах ішли представники американських місцевих властей та організацій, архітект інж. Апол. Осадца, представники будівельного комітету зі своїм почесним головою Вол. Вроблевським старшим, головою Джаном Шеманом та іншими членами. За ними ішли асторійські українські танцюристи пані Оприско в національних строях, оркестра св. Юрія з Ню Йорку, яка приграла під час походу, та члени українських організацій з прапорами. Напереді йшли діти української школи в Асторії під керівництвом п-ва Гуменюків.

Дві дівчинки в національних строях несли українсько напис назви школи. За ними машерували в однострох карні лави юначок і юнаків СУМА з Ню Йорку та Асторії під проводом своїх голов Корн. Василика та І. Вітюка з своїми прапорами. Слідували прапороносці ООЧСУ з Ню Йорку з головою місцевого відділу ООЧСУ В. Дзядовим та членством, прапороносці відділу ОДВУ з своїм головою Т. Музичкою та членством й назвою, яку несла юначка в українським національним строю. Далі слідували хоругви й вірні та братські організації, як УНСоюз з прапором та Провидіння, СУА та Українська Допомогова Жіноча орг. п-ні Наум, Жіноча Громада та ряд церковних організацій із хоругвами й прапорами, як Апостольство молитви, Тов. Вервиці, Ліга св. Серця, Тов. Пресвятої Богородиці, Церковний Хор, Американські Католицькі Ветерани та інші.

Похід замикав Єпископ Кир Йосиф Шмондюк, який ішов у почті священиків, вівтарних дружинників в ризах та Лицарів Колюмба в парадних строях із шаблями.

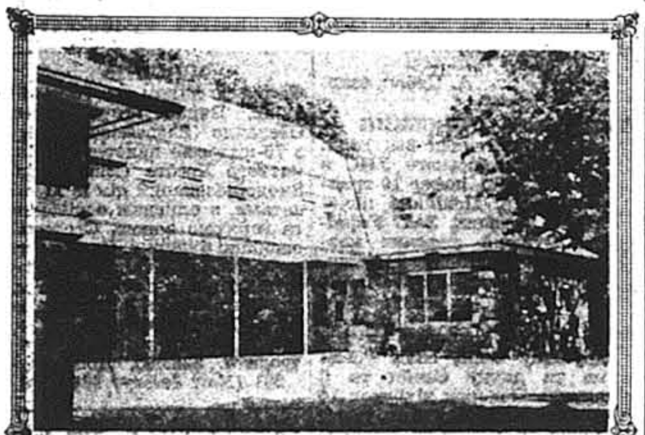
Поліція керувала рухом й попровадила похід на означене місце, де перед сходами до новозбудованої церкви побудовано під відкритим небом вівтар з хрестом та ліхтарями. Там розпочав молебень Єпископ Кир Йосиф Шмондюк. Целебрантами були о. протоігумен Микола Когут, ЧСВВ та о. декан Вол. Андрушків, Капелянами були о. парох Висаріон Андрейчук, ЧСВВ та о. Константин Височанський. Співали отці з довколишніх парохій, що зорганізовано прибули на врочистість.

Після молебня та відправи о. Атанасій Пекар — магістер новіціяту ЧСВВ в Глен Ков прочитав грамоти українською та англійською мовами, а парох св. Юрія з Ню Йорку о. Орест Засійбіда, ЧСВВ відчитав телеграми та привіти і представив американських й українських представників. Губернатор Нелсон Рокефеллер, сенатори стейту Ню Йорк Роберт Кенеді та Джекоб Джевітс, конгресмен Дж. Делені та Дж. Ліндсей, кандидат на посадника Ню Йорку, прислали свої телеграми. Прислав привіт головний судця стейту Ню Йорк Гаролд Крафорд та радний стейту Ню Йорк Томас Лафуччі.

Серед американських гостей по слові Єпископа промовляв предсідник дільниці віте конгресмен Дж. Делені який привітав українців серед 42-ох національностей Квінсу, як найбільше вірних ідеям Богові та Батьківщині, і тому він уважав за велику честь бути почесним маршалом того процесійного походу. Оваційно вітали присутнього діючого посадника Ню Йорку достойного Поля Скрівейна, предсідника Ню Йоркської Міської Ради та кандидата на посадника міста Ню Йорку, який спільно з Єпископом, парохом та протоігуменом зробили спільну знимку, що її помістив місцевий щоденник Лонг - Айленд Стар-Джорнал з наступного дня.

Представлено теж сенатора Стейту Ню Йорк Томаса Даффі, суддю Маріо Прокачіно, адв. Степана Ярему, як представника стейтової асамблеї, адв. Волтера Стебка, як кандидата на радного до стейтової асамблеї, та місцевих провідників Артура Гендріксона, Алекса Траволда, Бен Паренте, Дж. Леві та інших. Особливо привітано командира Американських Католицьких Ветеранів повіту Квінс — Джерія Евхарія. Після того Єпископ Кир Йосиф Шмондюк поблагословив прочитані грамоти, ряд додаткових актів, як список жертводавців, список членів будівельного комітету, організацій учасників тої урочистости та газетних згадок й знимок, як також відповідну скриньку, де їх вложено й герметично замкнено та угольний камінь, куди їх вложено та вмуровано на вічну славу Богові, Америці й Україні. Після того в старій церковній залі відбулась перекуска для гостей і вірних. І цей раз всі вірні були жертвенними й скинули поважну суму гроша на викінчення будови нової церкви. Честь і слава їм за те.

Д-р Ол. Соколишин

„КУЛЬТІВСЬКІ ДОГМАТИ“

Йосип Кисельов, розглядаючи в „Літературній Україні“ з 16 липня книгу Є. Адельгейма „Микола Бажан“, випущену видавництвом „Дніпро“, намагається, подібно, як і Є. Адельгайм, вибілювати тих поетів та письменників, які писали хвалебні оди про „кремлівське сонце“ — Сталіна.

„Цілком доречні в книзі, каже він, роздуми і міркування з приводу того, якої шкоди завдали творчості поета згубні культівські догмати і настанови... Ці роздуми, звичайно, стосуються не одного тільки Миколи Бажана, а й інших митців, чия творчість у деяких своїх мотивах мимоволі зазнала культівських впливів“.

Дітройт, Мишиген

КАНДИДАТУРА МАРУСІ БЕК Є СПРАВОЮ ВСІХ НАС

Перебуваючи на відпочинку в Північному Мишигені на озері Супіріор в містечку, що називається Парадис (Рай), — я на нещастя, рішився одного дня читати дітройтський щоденник „Ди Дітройт Ніюз“, який доставляється сюди гелікоптером. Читають цей денник майже виключно тільки „вакаційники“.

Я не повинен був купувати й читати цього американського щоденника. Він збавив мені вакації, бо злобно і тенденційно информує читачів про кожний випадок, і то по кілька разів повторює те саме, коли хтось є проти Марусі Бек, як кандидатки на радну міста Дітройту, але або замовчує, або тільки десь у кутку занотовує все те, що є за неї. От, наприклад, цей щоденник аж у трьох числах на протязі одного тижня — а того в першому числі великими буквами в заголовку, подав ту саму вістку, а іменно, що цього разу робітнича спілка не схвалила Марусю Бек як кандидатку на радну міста Дітройту. Але вістку, що Марусю Бек офіційно підтримує могутня Асоціяція Домовласників метрополії Дітройту, що в обороні й підтримці кандидатури Марусі Бек дійшло до певної ребелії в рядах спілки і деякі її відділи навіть офіційно заявили, що підтримуватимуть кандидатуру Марусі Бек проти рішення спілки, про ці факти „Дітройт Ніюз“ інформував мимоходом, кількома лише словами.

Тому мені видається, що вибір цього разу Марусі Бек на радну міста Дітройту є не тільки справою нашого національного престижу, але й пробою наших сил. Не маємо двох думок, що акція проти Марусі Бек має своє коріння й мотивацію в неприхильності до українців взагалі. Ніхто, навіть неприхильна їй преса, не закидає Марусі Бек некомпетентність, нечесність, брак почуття обов'язку або незнання справ великої дітройтської громади. Навпаки. Всі признають, що вона була і є одною з найздібніших і найбільш компетентних радних міста Дітройту. Її дехто не любить тому, що вона українка. Докажімо, що ми її любимо і шануємо.

Маруся Бек займе сьогодні найбільшу виборчу позицію в З'єднаних Державах Америки між всіма українцями. Тому її поновний вибір є справою всіх нас. Одні допоможуть їй лептою і своїм голосом, другі хоч лептою у формі пожертви на її виборчий фонд.

Не забуваймо, що Дітройт начислює ругло два мільйони населення, і що кандидатка до міської ради вибирає все населення міста. Маючи на увазі сотки, ба навіть тисячі найрізнородніших організацій, на яких треба „показатися“, маючи дальше на увазі засоби модерної інформації й комунікації, як радіо, телевізія, преса, летючки, вивіски і т. д., якими обов'язково треба користуватися в таких виборах, бо в засаді вибори вирішують не

Маруся Бек займає сьогод-

робітничі спілки чи партії, але саме ті „невтральні“ яких можливо осягнути лише повищими засобами комунікації, то ми можемо виробити собі хоч приблизний образ коштів виборчої кампанії.

14-го вересня 1965-го року є правибори в Дітройті. Це надзвичайно важливі правибори: в них виберуть 18-ох кандидатів на радних міста. Хто не буде між цими 18-ма кандидатами, той відпадає і не зможе бути кандидатом у виборах, що відбудуться в листопаді і на яких будуть вибрані 9 радних.

Докажімо, що наше діло є таке саме, як наші слова, що наш патріотизм не є пустою фразою, і тому, що не тільки кожний управнений до голосування українець голосуватиме 14 вересня на Марусю Бек як на кандидатку на радну міста Дітройту, але й кожний приятель кожного українця й кожний приятель приятеля...

Якщо не будете голосувати на Марусю Бек дня 14-го вересня 1965-го року, то в листопаді може бути запізно, бо вона може не бути вже кандидаткою.

Денис Квітковський

Глен Спей, Н. Й.

ПОСВЯЧЕННЯ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Вже друга українська громада після Гантера, громада в Глен-Спей біля Порт Джервіс в стейті Ню Йорк береться за будову церкви, яка своїм стилем нагадувати буде нам наші дерев'яні церкви Карпатських гір. В неділю 15-го серпня після відправлення Служби Божої під вільним небом на площі напроти могили з хрестом в пам'ять поляглих лицарів за волю України, де стоїть велика таблиця із малюнком нової дерев'яної Української Католицької Церкви св. Володимира, що в короткі почнеться там будувати за пляном інж. Апол. Осадци, о. Христофор Войтина, ЧСВВ, поблагословив площу.

Саме в той час відбувався Союзний День Українського Робітничого Союзу, і це дало можливість побачити врочистість більшій скількості народу. Після Служби Божої голова будівельного комітету д-р Евген Грабарчук заповів таку радісну подію, як посвячення площі під будову нової церкви, яку з весною плянують будувати своїми руками жителі й гості місцевости Глен - Спей. Він подякував головному предсідникові Укр. Роб. Союзу Антонові Батюкові за їх щедрі жертви на ту шляхетну ціль. Предсідник УРС А. Батюк ствердив, що посвячення площі є доказом фактичної передачі площі комітетові, якому бажає успішно завершити те велике діло й заявив готовість й далі від імені УРС допомагати в цьому ділі. Посадник Глен Спей Едвард Бісляди погратулював українцям за той задум, бо вони є першими жителями тої громади, що будуть мати свою церкву, яка буде першою церквою в Глен-Спей. Перед посвяченням площі о. Христофор Войтина, ЧСВВ погратулював громаді за її прив'язання до Бога і Батьківщини. З приємністю доверщував він акту посвячення площі під будову нової церкви, який то акт він виконував із особливою святістю, бо це його перше свячення площі під будову нової церкви за час його священства. Він посвятив площу, і члени комітету почали лопатою копати землю під храм Божий, що в короткі збудують на цім місці на славу Божу й поневоленої але неподоленої Неньки України.

Щасти їм Боже!

Д-р Ол. Соколишин

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

В КЕЙПІ КЕННЕДІ ВИПУЩЕНО РАКЕТУ АТЛАС-КЕНТАВР, яка полетіла в напрямі Місяця зі штучним тягарем замість кабіни, в якій при кінці цього року мають бути інструменти для дослідів сателіта Землі. Контрольний центр повідомив о год. 10:21, що ракета, 50 мінут після випущення, з успіхом летіла до призначеного місця, везучи зі собою штучний модель кабіни з відповідним тягарем. Випущення відбулося 11-го серпня, ракета летіла зі швидкістю 23.700 миль на годину. Ракета летіла в напрямку до місця в космосі, що є віддалене 240.000 миль від Землі, на тій орбіті Місяця, якою цей сателіт кружляє довкола нашої Землі. Ракета має летіти 63 години до своєї цілі.

ДО ЗАХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ ПРИБУВ перший амбасадор Ізраїлю Ашер Бен Натан з дружиною, сином і донькою. До Ізраїлю прибув уже перший західньо-німецький амбасадор д-р Рольф Павльс. Обидва в своїх коротких промовах на летовищах говорили про свою важку місію, завданням якої є довести до „кращого взаємного розуміння“. З приводу нав'язання дипломатичних взаємин між Західньою Німеччиною і Ізраїлем — Єгипет і 6 інших арабських країн припинили свої дипломатичні зв'язки з нею. Канцлер Людвіг Ергард заявив в минулому тижні, що Німеччина готова відновити з ними нормальні дипломатичні взаємини, але перший крок мусить вийти від тих арабських країн.

СОРЕНСЕН ВИЯВИВ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ сподівався совєтської відплати за бльокаду Куби в 1962 році у зв'язку з совєтськими ракетами на Кубі. Президент Кеннеді та його дорадники гадали тоді, що СССР відповість на бльокаду Куби протибльокадою Берліну або затакує якусь сусідню країну: Туреччину, Іран, Пакистан, Скандинавію. Та Кеннеді все ж таки рішився на бльокаду Куби, бо не хотів допустити до того, щоб комунізм поширювався в країнах Латинської Америки. Дорадники президента брали до уваги тоді ще й такі заходи проти Куби: атаку на совєтські ракети на цьому острові; інвазію на Кубу для знищення совєтських ракет; бльокаду Куби; таємні переговори з Кастром, щоб відтягнути його від Москви. Вибрано тоді бльокаду.

✝

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в суботу, 21-го серпня 1965 відійшла у Вічність після довгої і важкої недуги наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАТИ, НЕВІСТКА, ТЕЩА І БРАТОВА

бл. п.

ШАРЛЬОТТА ГУМОВСЬКА

Похорон відбудеться в середу, 25-го серпня ц. р. в год. 9-ій ранку з похоронного дому "Quinn", 35-20 Broadway, Astoria, N. Y. на цвинтар св. Михаїла в Асторії, Н.Й.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:
д-р ЯКІВ — чоловік
ДІТЕР і ДОРІС ФУКС — син і невістка з дітьми
МАРІЯ — теща
ІВАН — шваґер з родиною
ДОМА і ОЛЬГА КЕРНИЦЬКІ — шваґрові з родинами
УЛЯНА КОЗАК — племінниця з родиною

✝

В глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в четвер 19-го серпня 1965 року, по довгій недузі упокоївся в Бозі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

ТЕОДОЗІЙ КАССІЯН

Учасник Визвольних Змагань в рядах УГА. Народжений 12 червня 1895 р. в Устечко, Зах. Україна.

ПАНАХИДА відбудеться у похоронному заведенні Кошека, при 981 Броад вул., Трентон, Н. Дж. у неділю 22-го серпня ц. р. о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 23-го серпня 1965 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Кошека до церкви св. Йосафата в Трентоні.

Горем прибиті:
дружина: МАРІЯ
дочки: ДАРІЯ КУЗИК, ОЛЬГА ДУБИК і ВІРА СЕНДЗІК з мужами
внуки: РОМАН і ВІКТОР КУЗИКИ, ЯРЕМА ДУБИК, НЕСТОР СЕНДЗІК
Рідні на еміграції
Сестра і Брат на Україні

ГОЛОВНА УПРАВА Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

зі смутком повідомляє, що 15-го серпня 1965 р. помер на 80-му році життя

✝

проф. д-р

ВОЛОДИМИР ТИМОШЕНКО

Почесний член Т-ва Українських Інженерів Америки, б. професор УТІ в Подєбрадах та Стемфордського Університету, визначний науковець-економіст.

Похорон відбувся 17-го серпня 1965 року в Пало Алто, Каліфорнія.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА УПРАВА

✝

Ділимося сумною вісткою, що 15-го серпня 1965 р. в Пало Алто, Каліфорнія, відійшов у Вічність сл. п. Професор Економічного Факультету Української Господарської Академії в Подєбрадах

ВОЛОДИМИР ПРОКОПОВИЧ ТИМОШЕНКО

Похований 17-го серпня 1965 р. на цвинтарі Альта Меса.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного та Доньці з Родиною, висловлюємо щире співчуття

Т-ВО АБСОЛЬВЕНТІВ УГА і УТГІ

Успіхи української писанчарки з Лондону

В часі одної із виставок українського народного мистецтва в домівці СУБ в Лондоні, кореспондент одної із лондонських газет заінтересувався спеціяльно українськими писанками. Довідавшись, що їх писала пані Галя Єнкала, цікавий журналіст запитався її, чи не схотіла б вона взяти участь в Айдіял Говм Ексгібішен на Олімпії в Лондоні.

Вона погодилась. Для неї відведено там окремий стенд, де вона писала писанки і де вони виставлялись.

Цей стенд був великою атракцією виставки: сотки й тисячі відвідувачів приглядалися, як творяться і як виглядають українські писанки. Над стендом був напис, що тут пишуться й виставляються українські писанки.

То було у 1958-му році.

Репортажі із тої виставки, згадки й нотатки про українські писанки, які появилися в пресі, зацікавили британські кола, для яких було корисно цю новинку використати.

Нашу писанчарку пані Єнкала відвідали кореспондентки широко поширеного у британських сільськогосподарських колах журналу „Палтрі Ворлд" і в ньому вони почали вміщувати статті про українські писанки, техніку їх писання, та про саму пані Єнкала. Такі статті, а часто й фото пані Єнкала, у гуцульському строю в ході писання нею писанок поміщені були у числах цього журнала з 15. 12. 1960, 30. 3. 1961, 14. 12. 1961, 8. 3. 1962, та 13. 12. 1964.

Найстарший британський часопис - тижневик, що виходить близько мільйоновим тиражем, лондонський „Ди Обзервер" у числі з 10 квітня 1960 р. вмістив статтю своєї кореспондентки пані Пейшенс Ґрей про українські писанки та техніку їх писання, а також фото 18 писанок роботи пані Єнкала.

Все це були наслідки її участи у виставці „Нешенел Павлтрі Шов" на Олімпії в Лондоні та інших містах В. Британії.

Звітуючи про одну із таких виставок кореспондент газети „Телеграф енд Арґус" (у Брадфорді) у ч. з 8. грудня 1960. р. писав: „Одною із найбільш захоплюючих атракцій для відвідувачів національної виставки домашньої птиці на Олімпії був показ п. Оленою Єнкала писання писанок. Одягнена у свій барвистий стрій вона пише по-мистецьки, живими кольорами, українські писанки."

Звітуючи про подібну виставку, улаштовану Бритиш Еґ Маркетінґ Борд у місті Бермінґгем, кореспондент тамошньої газети „Івнінґ Мейл енд Діспеч" з 8. 4. 1965. р. згадує також, що писання українських писанок пані Єнкала було одною із великих атракцій виставки.

Користуючись матеріялами одержаними від п. Галі ця ж Еґ Маркетінґ Ворд видала, з артистичним смаком зроблену на картоні, кольорову листівку із різними зразками писанок, а серед них також українських з поясненням, як пані Єнкала їх пише. Цей інформаційний листок видано масовим тиражем.

Але британська преса писала не тільки про красу та про техніку писання українських писанок. Заінтересувавшись раз тими писанками, журналісти хотіли дещо більше про них довідатись, вони розпитували пані Галю теж і про значення та їх містику і від нашої писанчарки вони і тут дістали інформації.

На їх основі кореспондентка великого ілюстрованого журналу для жінок „Сикс Тавнс Маґазін", що виходить у Сковк-он-Трент, у числі за грудень 1964. р. вмістила більший репортаж п. з. „Пані Олена Єнкала розповідає про писанки." Вона там м. ін. пише: Як часто в останніх часах, спеціяльно ж після того ненависного досвіду з батеріями для годівлі й продукції курей, я зарікалась, що вже ніколи не тільки не погляну більше на куряче ячко, але навіть їсти його не буду.

Але того листопадового суботнішнього ранку я не могла здержатись, щоб не дивитись та ще й подивляти їх, бо це були найгарніші ячка, які доводилось мені в життю бачити і гарніших від них я вже хіба ніколи не побачу.

Ці писанки писала пані Олена Єнкала з України, на виставці в приміщенні Мидленд Газ Борд, на очах товпи людей, яка із відкритими з подиву устами, приглядалась роботі писанчарки.

Я пишу ці писанки — сказала пані Єнкала, коли я сиділа побіч неї — згідно із дуже старою українською традицією ще із поганських часів, яких 3,000 років перед Христом.

Україна є хліборобською країною і в ній весна і жнива є важними порами року, й тому кожної весни влаштовувались обходи, щоб був добрий урожай.

Ячко було завжди символом життя. З ячка виклюється курчатко, тільки ж ячко є зовсім біле й тому вважалося, що воно не зовсім було відповідне для цього, щоб з'єднати прихильність богів.

І так почалося розписування ячок в надії, що в такій формі вони більше подобаються богам — додає усміхаючись пані Єнкала — і скоро почались змагання серед людей, щоб писанки розмальовувати все краще й краще, почали виводити на них щораз кращі узори — а кожний навіть маленький узор є символом.

Глядіть, сказала пані Єнкала, ці олені є символом здоров'я й добробуту. А ось тут дерево, яке є символом достатку, спів півня означає сповнення надій, а промені сонця є побажанням, щоб його тепло і ясність було з вами на все життя.

Пані Олени родина в Лондоні складається з неї, її чоловіка, мами, брата та двох дітей, Марти й Адріяна. Під Великодні Свята ціла родина пише писанки, а в день Свят вони себе ними взаїмно обдаровують.

Коли хтось бере участь у виставках на таку мірку як Айдієл Гов Ексгібішен, Нешенел Паотрі Шов, Бритиш Еґ Маркетінґ Борд Ексгібішен, і про нього широко пише британська преса, то для нього до телевізії вже тільки один крок.

І пані Галю неодин раз запрошували до телевізії. Вона демонструвала писання наших писанок в телевізії із міст Нюкасл, Ґлязґов, Нотінґтем, Манчестер і Брістоль

Завдяки цьому сотки тисяч, мільйони, британських читачів преси й глядачів телевізії мали нагоду познайомитись із одним сектором нашого народного мистецтва — писанкою.

Але британські журналісти ще щось у пані Єнкала знайшли й використали у пресі.

Пані Е. М. С. після своїх відвідин в домі панства Єнкалів помістила у „Павлтрі Ворлд" з 8. 3. 1962 р. статтю п. з. „Вишивка додає різноманітности", в якій вона м. ін. пише:

„Пані Єнкала, будучи знавцем тендітної вишивки і гаптування зібрала гарну колекцію вишивок, які на протязі років були вишивані її землячками. Типічні зразки вишивок із різних повітів її батьківщини, деякі з них передавані із покоління у покоління, є доказом терпеливости й таланту жінок, що їх вишивали.

Пані Єнкала має багато скатертей, подушок, доріжок, серветок а також повний склад частей національного одягу, і все це вишите у більшості хрестиками і в основних кольорах, часом навіть тільки поодинокою чорною ниткою, і все досконале в своїй симетрії.

Рівночасно із збереженням найкращих зразків давнього мистецтва пані Єнкала є прихильницею застосування вишивки для потреб нинішнього дня. Кожна простенька суконка чи блюзочка стає на багато гарнішою, коли прикрасити їх кількома узорами вишивки.

У журналі також подано, як українські жінки використовують українську вишивку для прикрашення модерного дитячого вбрання а також і дорослих.

І так без нічиєї помочі, а тільки завдяки власним знайомствам і наполегливості пані Галя зуміла здобути собі ширший форум, на якому тихо й без розголосу веде роками дуже корисну інформаційну роботу про наше мистецтво серед британської суспільности.

Цитовані в цій статті деякі уривки статтей є тільки невеликою частиною пресових матеріялів про її працю, які пані Єнкала зберігає у своєму архіві.

Теодор Данилів

ПІСЛЯ РАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Здемольовані крамниці з повибиваними вікнами на одній із вулиці Лос Анджелесу, де в п'ятницю, суботу і в неділю минулого тижня відбулися бурхливі негритянські заворушення. На розі вулиці: вояки Крайової Ґвардії.

ІЛЛЯ ВАВРИЧУК

В Лос Анджелес 15-го червня після короткої але важкої недуги помер на 74-му році життя сл. п. Ілля Вавричук. Покійний полишив в смутку сина Василя і дочку Емілію, обоє одружені — п'ятьох онуків. Дружина його Теодозія відійшла у вічність 1960 року. Полишив покійний численних добрих приятелів і знайомих, котрі прийшли віддати послідну прислугу в день похорону.

Похорон відбувся 19-го червня в українській православній церкві св. Володимира. Похоронні Богослуження відправив парох, о. Петро Маєвський, славний церковний хор під проводом кваліфікованого дириґента Івана Паркера співав знаменито всі похоронні Богослужби. Прощальну проповідь виголосив о. Петро Маєвський

По скінчених всіх похоронних відправах відпроваджено покійного на цвинтар Клендел. Над гробом виголосив ще раз прощальну промову о. Маєвський і другий говорив ще старий приятель покійного український патріот, артист Петро Стеценко. Приятелі були йому всі, він ворогів особистих не мав, якщо не брати під увагу ворогів його народу і його віри.

Народився Ілля Вавричук 2-го серпня 1891 р. в селі Барлова коло Бродів, Західня Україна. Ходив до школи у свому рідному селі Барлові, покінчив цю школу і став працювати на ріллі свого батька. Тяжка праця знеохотила його бути чорноробом і в 19-ому році життя рішив виїхати до Америки.

Приїхав він сюди і включився в громадсько-суспільне і політичне життя. В своїм молодечім запалі, присвоїв собі він слова наших найбільших українських провідників: Тараса Шевченка та Івана Франка. Як свідомий син селянина, натури правдивої християнської, дбав про українську церковну організацію і в нашій українській православній церковній громаді працював 18 років. Був він старшим братом в церкві сповнював працю дяко-вчителя. Належав і до українського дому і до хору. Був довгі роки членом Українського Народного Союзу, 257 Відділу.

Покійний брав живу участь і в політичнім американськім життю, все він стояв по стороні тих, які потребували на старість допомоги.

Його дух покинув спрацьоване тіло. Він відійшов від нас, але з його життя може кождий навчитися, як бути українським патріотом.

Гр. Осипів

ЇХ ЗАЗДАЛЕГІДЬ „ВІДКРИЛИ"

В інститутах і технікумах України почалися вступні іспити.

Кореспондент „Молоді України" В. Лазурний пише в часописі з 3 серпня: „Хвилюються вступники, бо складають іспити у майбутнє. Хвилюються і члени жюрі — викладачі. У них дуже відповідальне завдання: серед абітурієнтів треба виявити тих, хто справді прагне вчитися, взнати їх нахили і здібності".

Та виявляється членам жюрі немає чого дуже хвилюватися. Сам кореспондент каже, що здібних „заздалегідь „відкрили" комсомольські комітети, факультети, деканати в школах, на заводах, у колгоспах" (себто ті, хто дістав рекомендації режимних інституцій. — Ред.).

Посмертні згадки

СТЕФАН ЛЕВКОВИЧ, член 59 Відд. УНС в Бриджпорті, Конн., помер 24 травня 1965 р. на 48 р. життя. Народився 21 листопада 1917 р. в місті Підсбурґ, Па. Полишив в смутку дружину Марію, сина Стефана і доньку, брата Петра і братову Анну. Похорон відбувся 27-го травня 1965 р. з похоронного заведення до Української Православної Церкви, а відтак на цвинтар св. Ів. Хрестителя в Стратфорд, Конн. при участи родини, членів Т-ва та приятелів.

Вічна Йому Пам'ять!

Мих. Гальκевич, секр.

АННА ҐАБЛЯ — довголітня членкиня Т-ва ім. Т. Шевченка 100 Відд. УНС в Ґари, Інд., померла 5 травня 1965 р. на 82 р. життя. Покійна нар. в с. Зендрова, пов. Кросно, Зах. Україна. Залишила у великому смутку 4 дочки Марію, Анну, Юлію і Нелю, 2 синів Михайла і Теодора. Похорон відбувся 7 травня ц. р. з кат. церкви св. Михайла на цвинтар при участи родини, членів Відділу, приятелів і знайомих.

Вічна Їй Пам'ять!

А. Цебак, секр.

ТЕОДОР РАДИНСЬКИЙ — довгалітний член 268 Відд. ім. Дм. Вітовського УНС в Франкфорді, помер 10 травня 1965 р. Покійний походив з Заліщик, Зах. Україна. Бувший учасник визвольної боротьби України, секретар 268 Відд. УНС від 1946-1957 рр., контролером того ж Відділу до 1964 р. Покійний полишив в смутку дружину Gene, сина Романа та дочку Єлейн та 6 внуків. Похорон відбувся 14 травня 1965 р. з пох. заведення до церкви св. Володимира, а опісля на Oaklend Cemetery.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

М. МИХАЙЛОВИЧ — довголітний член Т-ва ім. Т. Шевченка 176 Відд. УНС в Шикаґо, Ілл., помер 25 травня 1965 р. Покійний народився 9 вересня 1885 р. в с. Хітари, пов. Сколе, Україна. Полишив у смутку сина Володимира, зам. доньку Анну, 5 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 27 травня ц. р. з Прав. Церкви св. Петра і Павла. Покійного похоронено на Мт. Гопе цвинтар, в Шикаґо, Ілл. при участи родини, членів Т-ва та парафіян і знайомих.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Остап, секр.

ТАРЗАН, ч. 5 484. Гарріс оповідає . . .

Прошу вас, — сказав Гарріс. — Дозвольте мені купити вам обидвом горівки і я все виясню. Здивування Мореллі здавалося більшати.

— Воллес, послухаймо, що він хоче нам сказати!

— Гаразд, — почав Стів. — Це є щось більше, як звичайна помилка в ідентичності особи . . . Ви є докладним двійником людини, що панує над африканськими джунґлями!